

**НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ
ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ**

**ИЗВЕШТАЈ О ИЗБОРУ ДР МИРОСЛАВА РАДИВОЈЕВИЋА У
ЗВАЊЕ НАУЧНИ САРАДНИК**

Изабрани на седници Наставно-научног већа Филозофског факултета, одржаној 26. децембра 2019. године, у Комисију за писање извештаја о избору кандидата др Мирослава Радивојевића у звање научни сарадник, имамо част да поднесемо следећи извештај:

БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Мирослав (Стојан) Радивојевић рођен је 17. септембра 1988. у селу Брза код Лесковца. Завршио је Основну школу „Бора Станковић“ у Вучју и Економску школу „Ђука Динић“ у Лесковцу. Основне студије историје уписао је 2007. на Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду, где је дипломирао у року, 2011. године, са просеком 9,89. Дипломске академске студије историје – мастер окончао је са средњом оценом 10 (десет) на истом факултету, такође у року. Мастер рад *Панславизам, словенофилство и Срби (од 40-их до почетка 80-их година XIX века)* одбранио је 10. октобра 2012. године. Докторске студије историје уписао је децембра 2012. године на Катедри за историју српског народа у новом веку, Одељења за историју, Филозофског факултета у Београду, под менторством проф. др Сузане Рајић. Докторску дисертацију под насловом *Србија и Русија 1913–1918.* одбранио је 5. децембра 2019. године. Као стипендиста Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, а потом истраживач-сарадник, ангажован је на пројекту *Српска нација – интегративни и дезинтегративни процеси* (ев. број 177014) и од фебруара 2018. запослен на Филозофском факултету у Београду. Активно влада македонским, руским и енглеским језиком, а служи се француским и бугарским.

БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Докторска дисертација (М70)

Србија и Русија 1913–1918. одбрањена 5. децембра 2019. пред комисијом: др Сузана Рајић, редовни професор Филозофског факултета, Универзитета у Београду, ментор; др Чедомир Антић, ванредни професор Филозофског факултета, Универзитета у Београду; и др Слободан Ђукић, пуковник, доцент на Војној академији, Универзитета одбране у Београду.

Дисертацијом се употпуњавају, коригују и значајно допуњују досадашња сазнања о Србији у Великом рату, те о њеним сложеним везама са Русијом у том периоду. Стога дисертација представља велики допринос историјској науци. Уважавајући досадашња научна достигнућа из ове области, др Мирослав Радивојевић дао је један сасвим нови поглед и ново тумачење у готово свим аспектима обрађене теме. Истраживањем на необјављеној и објављеној изворној грађи, мемоарима, дневницима и штампима, те коришћењем релевантне литературе, аутор је написао изворно засновану и целовиту студију српско-руских односа у периоду од 1913. до 1918. године. Дисертација пружа један квалитативно сасвим нов поглед на српско–руске односе, али и на политичку и дипломатску историју Краљевине Србије.

Рад у тематском зборнику међународног значаја (М14)

1.

Русская революция 1917 года и Сербия у: Столетие Революции 1917 года в России. Научный сборник. Часть 1, Московский государственный университет им. М.В. Ломоносова, Санкт-Петербургский государственный университет, Российское историческое общество, Отделение историко-филологических наук РАН, Отделение гуманитарных наук и искусств Национальной академии наук Беларуси, Государственный исторический музей, Государственный центральный музей современной истории России, Московский городской педагогический университет, Могилевский государственный университет имени А. А. Кулешова, Москва, 2018, 468–476.

Рад прати промене, настале у Русији 1917. године, које су имале велики утицај на Србију. На основу необјављене грађе руске и српске провенијенције, објављених извора и литературе, аутор је у њему размотрио односе владе, привремено смештене на Крфу, са најближим војно-политичким савезником, у новим околностима. Показао је да су дипломатију Русије преузели људи, који су, или имали противречне погледе према Србији, или нису познавали узајамне односе уопште. Због слабљења утицаја Петрограда, иницијативе које је Русија покретала у корист Србије, такође, нису више имале значајног успеха. Долазак бољшевика на власт потпуно је промени карактер српско-руских односа. Рад је дао нови поглед на односе између Србије и Русије у периоду између Фебруарске и Октобарске револуције.

Рад у међународном часопису (M23)

1.

Вступление России в Первую мировую войну. Отклики и реакция в Сербии (июль–август 1914 г.), Studia Slavica et Balcanica Petropolitana 1 (2016), 159–170.

Дипломатска подршка и улазак Русије у сукоб на страни Србије представља врло значајан догађај на почетку Првог светског рата. Рад даје за науку потпуно нова открића о односу званичне Србије, политичке и друштвене елите, те јавности, на руску дипломатску помоћ и заштиту, како током Јулске кризе, тако и након објаве рата од стране Аустро-Угарске. У обзир су узети ставови дипломатских, политичких и војних кругова Србије, као и гледиште јавног мњења и истакнутих појединаца. Подлогу чланка чине архивска грађа, објављени документи, периодика, те дневници и мемоари савременика.

Рад у истакнутом националном часопису (M52)

1.

Краљевина Србија и Албанија уочи Првог светског рата, Српске студије 5 (2014), 153–171.

Рад се бави међународним аспектом српско-албанских односа у предвечерје Великог рата. Посебну специфичност овом проблему даје контролна улога великих сила у Албанији и пресудан утицај спољног фактора у одлукама које су се ње

непосредно тичале. За Краљевину Србију, у том контексту, посебан интерес имало је остваривање повољнијег разграничења, питање Јадранске железнице и луке, али и решавање албанских унутрашњих сукоба, који су претили да се пренесу и на њено тло. У чланку је показано, због карактеристичне ситуације, да је Пашићева влада често прибегавала алтернативним потезима ради одбране границе. Уједно, покретала је дипломатске иницијативе за другачији оквир односа, путем припајања дела територије са очувањем одређеног степена аутономије или интернационализацијом албанског питања. Избијање Првог светског рата прекинуло је бројне акције Краљевине на том пољу. Чланак је написан на основу необјављене домаће архивске грађе, објављених извора и литературе.

Рад у националном часопису (M53)

1.

Бугарска и јужна Србија уочи Првог светског рата, Лесковачки зборник LV (2015), 19–35.

Рад се тиче међународног аспекта односа Бугарске према новим крајевима Србије у периоду од краја Другог балканског рата до почетка Првог светског рата. Аутор је утврдио да је званична Софија, од склапања Букурешког мира, тежила његовој измени и у томе користила различите методе. У европске престонице су слате делегације и меморандуми о Македонији, док је дипломатска акција имала за циљ да приволи на ревизију ондашње велике силе. Поред тога, Бугарска је развила јаку пропагандну акцију о наводним злочинима и терору у новим крајевима Србије, посебно у руској јавности. Делатност на међународном плану била је праћена спремањем чета и тежњом да се стање у Македонији учини нестабилним, како би се изазвала интервенција сила. Отуда је изведен закључак, како је Бугарска, као таква, представљала стални фактор опасности и озбиљну претњу за територијални суверенитет Србије.

Рецензирани радови у домаћим зборницима радова (M44)

1.

Србија и Бугарска на почетку Првог светског рата у: Пирот – од турске касабе до модерног града, преко Берлина и Версаја. Зборник радова, Историјски архив у Пироту, Пирот, 2018, 216–225.

Видовдански атентат и тешкоће са којима се Краљевина Србија суочила, примљени су са задовољством у Бугарској. У раду је образложено зашто је европски рат представљао погодну прилику за остварење бугарских територијалних претензија према јужним и источним крајевима суседа. У том смислу, иницијатива Русије за стварање новог балканског савеза није наишла на погодно тло. Бугарска је била неодређена око обавезе за учешће у рату, док су Румунија и Грчка одбиле да уступе делове својих територија. Компензације у српском делу Македоније нису биле довољне да задовоље бугарске апетите. У Софији су формално прогласили неутралност „за све време трајања рата“. Ток ствари је ишао у другом смеру. Бугарска је примала обилну материјалну и финансијску помоћ Аустро-Угарске и Немачке. На подстицај Централних сила убрзани су преговори о савезу са Турском. Чекао се повољан тренутак за упад у нове крајеве Србије. Два пораза аустроугарске војске на Балкану током 1914. умногоме су спречиле такав сценарио. Аутор је закључио да перспективе за помирење и договор нису биле добре, што су потврдили догађаји из наредне године.

2.

Србима посланица из Москве у светлу формирања спољнополитичког опредељења словенофила и њен одјек код Срба у: Наука и свет. Тематски зборник радова, Филозофски факултет Универзитета у Нишу, Ниш 2013, 308–318.

Термином панславизам обухватају се бројни културно-политички покрети словенских народа, чији је циљ међусобно зближавање, помоћ или уједињење у једну државу, међу којима спада и словенофилство. Словенофилство, као специфичан научно-филозофски и политички концепт узима маха након пораза Русије у Кримском рату (1853–1856). Припадници овог покрета почињу се интензивније бавити међународним односима, пре свега у правцу развијања идеје словенске узајамности. Аутор је показао, како спис *Србима посланица из Москве*, објављен 1860. у Лајпцигу, представља управо дефиницију њиховог спољнополитичког програма. У православном духу, Србима је саветовано да се не предају „разорном“ западном утицају, већ да сачувају своје „древне словенске установе“. У чланку су размотрене различите реакције на *Посланицу* у српској и руској јавности. Наиме, док су неки, попут Ђуре Даничића и

Николаја Чернишевског оштро критиковали ауторе, либерали су стали у њихову одбрану. Самим тим, како се закључује, спис је имао значајан утицај у даљем развоју сукоба између либерала и кнеза Михаила, као и дефинисању српског националног програма.

Категоризација радова

<i>Русская революция 1917 года и Сербия у: Столетие Революции 1917 года в России. Научный сборник. Часть 1, Московский государственный университет им. М.В. Ломоносова, Санкт-Петербургский государственный университет, Российское историческое общество, Отделение историко-филологических наук РАН, Отделение гуманитарных наук и искусств Национальной академии наук Беларуси, Государственный исторический музей, Государственный центральный музей современной истории России, Московский городской педагогический университет, Могилевский государственный университет имени А. А. Кулешова, Москва, 2018, 468–476.</i>	M14	5
ISBN: 978-5-88697-280-1		
<i>Вступление России в Первую мировую войну. Отклики и реакция в Сербии (июль–август 1914 г.), Studia Slavica et Balcanica Petropolitana 1 (2016), 159–170. DOI: 10.21638/11701/spbu19.2016.110</i>	M23	4
<i>Србија и Бугарска на почетку Првог светског рата у: Пирот – од турске касабе до модерног града, преко Берлина и Версаја. Зборник радова, Историјски архив у Пироту, Пирот, 2018, 216–225.</i>	M44	3
ISBN: 978-86-804412-06-1		
<i>Србима посланица из Москве у светлу формирања спољнополитичког опредељења словенофила и њен одјек код Срба у: Наука и свет. Тематски зборник радова, Филозофски факултет Универзитета у Нишу, Ниш 2013, 308–318.</i>	M44	3
ISBN: 978-86-7379-298-9		
<i>Краљевина Србија и Албанија уочи Првог светског рата, Српске студије 5 (2014), 153–171.</i>	M52	1,5
ISSN: 2217-5687		

Бугарска и јужна Србија уочи Првог светског рата, Лесковачки зборник LV (2015), 19–35.

ISSN: 0459-1070

Србија и Русија 1913–1918. одбрањена докторска дисертација М70 6

Укупно 23,5

Диференцијални услов-од првог избора у претходно звање до избора у звање	Потребно је да кандидат има најмање XX поена, који треба да припадају следећим категоријама	
		Неопходно XX= Остварено XX=
Научни сарадник	Укупно	16 23,5
Обавезни (1)	M10+M20+M31+M32+M33+M41+M42+M43+M44+M45+ M51+M52	10 16,5
Обавезни (2)	M11+M12+M13+M14+M21+M22+M23+M24+M31+M41+ M42+M51	7 9

Закључак

Кандидат је до сада остварио сразмерно значајан допринос историјској науци оригиналним научним радовима, те давањем новог погледа и тумачења спорних или недовољно истражених питања из историје српског народа у 19. и почетком 20. века. Имајући то у виду, као и све напред наведено, закључује се да је кандидат стекао услове за избор у предложено звање. На основу тога, Комисија је слободна да препоручи да се др Мирослава Радивојевића **ИЗАБЕРЕ у звање научни сарадник**.

У Београду,
17. јануара 2020.

Чланови комисије:

др Сузана Рајић, редовни професор
Филозофски факултет Универзитета у Београду

др Чедомир Антић, ванредни професор
Филозофски факултет Универзитета у Београду

др Александар Растовић
научни саветник, Историјски институт, Београд